

SEED & BREAD

FOR THE SOWER

JES.55:10

FOR THE EATER

korte Bijbelse boodschappen van

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

Otis Q. Sellers, Bijbelleraar

Vertaling © Stichting Lachai Roï, Lelystad, Nederland

www.lachairoi.org

Nr. 46

‘De joden’ in het Johannesevangelie

Het is in de beleving van veel christenen zo dat de apostel Johannes in het evangelie dat zijn naam draagt ‘de joden,’ als volk, regelrecht de schuld geeft van de kruisiging van Jezus. Daarmee is een exacte definitie van de term ‘de joden,’ zoals gebruikt door Johannes, van het grootste belang geworden.

Er wordt gewezen op de uitspraken in Johannes 5:16 (St.Vert.) ‘daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten Hem te doden’ en in 5:18 ‘hierom dan trachtten de Joden des te meer Hem te doden, omdat Hij niet alleen de sabbat schond, maar ook God zijn eigen Vader noemde en Zich dus met God gelijkstelde’ als directe uitspraken in Gods Woord over de betrokkenheid van alle joden die in Palestina leefden bij de afwijzing van Jezus. Door een of ander knap stukje werk van onlogische deductie, geeft men aan de uitdrukking ‘de joden’ de betekenis van allen die toen leefden tezamen met hen die vanaf dat moment hebben geleefd en dat is op z’n minst onredelijk en absurd.

Deze materie kwam kort geleden aan de orde en werd uitgevochten voor een civiele rechtbank in Frankrijk in een zaak die algemeen bekend werd als ‘de zaak Jezus.’ In 1967 had meneer Jacques Isorni, advocaat, juridisch historicus en auteur, een boek geschreven dat *The True Trial of Jesus* heette. Hierin legde hij de schuld voor de kruisiging bij Pilatus. Een katholieke priester, George de Nantes, werd zo vreselijk scherp in zijn beschuldigingen en veroordeling van Isorni, dat hij vervolgd werd wegens smaad. De Nantes beschuldigde Isorni ervan dat hij het Nieuwe Testament verkeerd had voorgesteld, waarbij hij Johannes 5:18 aanhaalde als bewijs voor de schuld van de joden. De rechtzaak duurde

twee maanden (november en december 1974) en de drie rechters moesten uitmaken of de joden dan wel de Romeinen uiteindelijk verantwoordelijk waren voor de kruisiging van Jezus. De uitspraak was dat de Romeinen Jezus hadden gedood en De Nantes werd schuldig bevonden aan smaad. Isorni kreeg precies de beloning waarom hij had gevraagd: een symbolische schadeloosstelling van één franc.

Een dergelijke rechtzaak lost natuurlijk niets op; maar opnieuw wordt daarmee de vraag opgeworpen die allang beantwoord had moeten zijn: wie zijn 'de joden' in het evangelie van Johannes? Wat bedoelde hij met die uitdrukking.

In 1968 heeft Rosemary Ruether in een artikel in *The Christian Century* een beroep gedaan op alle belijdende christenen om te erkennen dat het antisemitisme diep geworteld is in het evangelie zelf en ze beweerde dat het onomstotelijk is bewezen dat het Nieuwtestamentische verslag over de dood van Jezus een 'apologetische bewerking is van de geschiedenis om de schuld van de Romeinse naar de joodse autoriteiten te verschuiven.'

Mevrouw Ruether maakt deel uit van een behoorlijk groot gezelschap liberale schrijvers dat de accuratesse en het gezag van de Nieuwtestamentische verslaglegging in twijfel trekt. Hun argumenten zijn zeer uiteenlopend: de evangeliën zijn niet consistent in hun weergave van de rechtzaak en dood van Jezus Christus, de latere evangelisten hebben de Romeinse betrokkenheid gebagatelliseerd en die van de joden overdreven; en het laatste evangelie(?), Johannes, is de meest antisemitische van de vier, aangezien dit geschreven is om munitie te leveren voor de grote strijd die er ontstaan was tussen 'kerk' en 'synagoge.' Daarmee zijn deze liberalen, bij hun terechte poging om volledig afstand te doen van het antisemitisme, in een volkomen en onjuiste verwerping van het vierde evangelie beland.

Het zogenaamde antisemitisme in het evangelie van Johannes is gebaseerd op een oppervlakkige interpretatie van bepaalde teksten; en een dergelijke interpretatie maakt deel uit van de antisemitische theologie, die tot doel heeft de jood eruit en de kerk erin te krijgen, om alle heidenen vrij te pleiten van enige medeplichtigheid aan de kruisiging en alle schuld te wentelen op het volk Israël, zowel op hen die toen leefden, als die nu leven. Als verplichting tegenover God en uit liefde voor de waarheid, zijn we het Hem verschuldigd om exact de bedoeling van Johannes te ontdekken toen hij de uitdrukking 'de joden' in zijn evangelie gebruikte. Een correct begrip is van het allergrootste belang.

De betekenis van welke uitdrukking, of welk woord in de Schrift dan ook, moet worden vastgesteld aan de hand van het gebruik. Er zijn pogingen

gedaan om een precieze betekenis vast te stellen van de uitdrukking ‘de joden,’ maar deze definities faalden op het moment dat zij werden toegepast op alle plaatsen in de Schrift waar dit voorkomt. Op de ene plaats wordt zo’n definitie volledig ondersteund, maar op een andere wordt hij weer tegengesproken. Dat kan tot geen andere conclusie leiden dan dat de uitdrukking ‘de joden’ de betekenis heeft die wordt bepaald door de directe context waar hij voorkomt. Dat geldt overigens voor alle nationale aanduidingen die gebruikt worden voor welke groep mensen dan ook, zoals de Amerikanen, de Fransen, de Japanners, of de joden.

Denk bijvoorbeeld eens na over de volgende uitspraken: ‘de Amerikanen hebben de atoombom op Hiroshima gegoooid’ en ‘de Amerikanen wisten niet dat er een atoombom bestond.’ Beide uitspraken zijn volkomen juist, ondanks dat zij elkaar lijken tegen te spreken. Op het moment dat een lezer ze ziet, gaat zijn brein aan het werk om ze op één lijn te krijgen. Hoe goed zou het zijn als we dat ook telkens doen als we ‘de joden’ tegenkomen in het evangelie van Johannes.

De uitdrukking komt het eerst voor in Johannes 1:19, waar we lezen dat ‘de Joden uit Jeruzalem priesters en Levieten zonden (*APOSTELLŌ*)’ om aan Johannes te vragen: ‘wie zijt gij?’ Hier moet de uitdrukking ‘de joden’ worden gelimiteerd tot een zeer kleine oligarchie die het hele leven in en rond Jeruzalem beheerste. Deze groep had de macht om met gezag bepaalde priesters en levieten als onderzoekers aan te stellen om de voorloper van de Heer te ondervragen. Later wordt ons gezegd dat de mensen die gezonden werden uit de Farizeeën kwamen, wat aangeeft dat zij door het sanhedrin als officieel gezantschap waren uitgezonden.

De tweede maal gaat over zes watervaten die waren neergezet volgens het reinigingsgebruik van de joden (Joh. 2:6). Dit reinigingsproces was een Farizeese gewoonte en had op geen enkele wijze iets te maken met het goddelijk ritueel zoals dat in het Oude Testament is vastgesteld. Slechts zeer weinigen in Israël hielden zich hieraan en op deze plaats moet de uitdrukking ‘de joden’ sterk worden gelimiteerd, waarschijnlijk tot slechts de aristocratie in Jeruzalem.

De derde keer gaat het over het ‘Pascha der Joden’ (Joh. 2:13) en daarmee lijkt op het eerste gezicht de omvang van deze uitdrukking te worden vergroot, maar na nader onderzoek ontdekken we dat de oversten in Israël het Pascha des Heren zo hadden veranderd en belast, dat het een ‘Pascha der Joden’ was geworden. Zij hadden het woord Gods van kracht beroofd ter wille van hun overlevering (Matt. 15:6).

‘De joden’ die Jezus ondervroegen in Johannes 2:18,20 waren de leiders die zich in de tempel bevonden toen Hij de geldwisselaars uit de

tempel had verdreven. Hun vragen waren formeel en ernstig en hieruit leiden we af dat het hier om leden van het Sanhedrin ging, vergezeld door enkele leden van de tempelpolitie.

Het feit dat Nicodemus in Johannes 3:1 'een overste der Joden' wordt genoemd, moet hier, in Jeruzalem, betekenen dat hij lid was van het sanhedrin. Het gezag van het sanhedrin strekte zich in die dagen niet verder uit dan Judea. Zij hadden gezag, maar konden dat niet uitoefenen.

De volgende plaats is interessant. Daar staat dat Jezus en Zijn discipelen in het land van de joden (en niet van Judea zoals in de vertalingen staat) was. Hij ging van de Judese hoofdstad naar het Judese platteland (Joh. 3:22), waar het gewone volk leefde en weg van de priesters, levieten en Farizeeën die Jeruzalem beheersten.

In Johannes 3:25 waar zich een kwestie over reinigingsgebruiken voordeed tussen enkele van Johannes' discipelen en 'de joden', is het heel duidelijk dat deze term slechts betrekking heeft op een zeer klein aantal.

De uitspraak dat joden geen omgang hebben met Samaritanen (Joh. 4:9) was een veralgemening door een vrouw wier kennis van de joden beperkt was. Het was waar dat bepaalde joden niet met Samaritanen omgingen, maar dat beperkte zich tot hen die in Judea woonden.

De uitspraak van onze Heer dat 'het heil uit de Joden' is, heeft betrekking op het feit dat 'het Heil,' dat is de Messias, is geboren in Bethlehem in Judea en dat Hij daarom Zelf een jood was.

Het 'feest der joden' in Johannes 5:1 kan niet worden geïdentificeerd. De joden kenden vele feesten die hun oorsprong niet in de Schrift hebben. En het gezelschap waar bij deze gelegenheid viermaal naar verwezen wordt als 'de joden,' is beperkt tot een zeer klein aantal oversten (5:10,15,16,18). In Johannes 6:4 wordt opnieuw naar het Pascha verwezen als een feest der joden. Vergelijk Exodus 12:11,27 en 48.

De uitdrukking 'de joden' in Johannes 6:41 en 52 moet worden beperkt tot een zeer klein aantal dat deel uitmaakte van de menigte die Hem omringde toen Hij sprak. Dat geldt ook voor Johannes 7:1,11,13,15,35:8:22,48,52 en 57. Op geen enkele manier kunnen op deze plaatsen de 2.500.000 Israëlieten worden bedoeld die toen in Palestina leefden. 'Het feest der Joden, Loofhutten,' waarover in 7:2 wordt gesproken, laat zien dat deze eenvoudige viering was gedegenereerd als gevolg van de vele symbolische elementen die daaraan waren toegevoegd in de tijd na de ballingschap.

De student kan voor zichzelf de plaatsen onderzoeken waar 'de joden' voorkomen in Johannes 9:18,22; 10:19,24,31,33; 11:8,19,31,33,36,45,54,55; 12:9,11 en 13:33 en in al deze gevallen zal hij zien dat de uitdrukking is beperkt tot een zeer beperkt aantal mensen.

Als we vervolgens komen bij het verslag over de arrestatie, berechting en kruisiging van Jezus Christus, komen we de uitdrukking 'de joden' eenentwintig keer tegen in Johannes 18 en 19. Op al die plaatsen moet dit worden beperkt tot de oversten, schriftgeleerden en priesters die Jezus vervolgden. Op geen enkele manier kan dit worden uitgebreid zodat er de betekenis aan gegeven kan worden van alle 2.500.000 Israëlieten die in Palestina leefden. De overweldigende meerderheid kan onmogelijk worden beschuldigd van de kruisiging van de Here Jezus.

Bij de laatste keer dat we de uitdrukking tegenkomen in het evangelie van Johannes, zien we dat de discipelen zich achter gesloten deuren hadden teruggetrokken uit angst voor de joden (Joh. 20:19). We zijn geneigd te vragen: 'voor wie waren deze mannen bang?' Zij waren allemaal joden. Het antwoord is duidelijk. Zij waren bang voor die kleine aristocratie en hiërarchie die in die tijd het leven in Jeruzalem en Judea beheerste.

Als de lezer, elke keer als hij de term 'de joden' tegenkomt, zijn verstand gebruikt, zal hij ontdekken dat deze bijna altijd te maken heeft met de vijanden van Christus, een kleine maar machtige oligarchie die Zijn kruisiging teweeg heeft gebracht.